

3-a jaro - n° 3

Februaro 1944

VOJAGREMEMOROJ : - Kun kvar geesperantistoj dum semajno en kaj tra la Belgaj Ardenoj (daŭrige)

Post tagmanĝo la vojaĝo daŭrigis al Comblain-au-Pont. La distanco nur estis 50 klm. kaj neniu speciala okazintaĵo estas menciinda krom bedaŭrinda afero. Unu de ni perdis (pli bone: forgesis) valorajn apud la vojborde kie ni ducĥoro sidis kaj ripozis manĝante fruktojn. La fruktojn ni aĉetis en domo de rentulo. Estis precize antaŭ tiu domo ĉe l'vojrando ke ni sidis. Ni nur konstatis la forĝson de la valoraj vespere en Comblain-au-Pont. Ignorante la nomon de la rentulo ni skribis poŝtkarton ilustritan al li kun jena adreso: Al S-ro X. loĝanta en domo de rentulo kun fera krado antaŭ ĝi kaj fruktarbejo malantaŭ la domo. Al unu fenestro kuŝas fruktoj por vendi. Domo situas mezvoje de Hotton al Melreux. MELREUX kaj klarigon de la faktoj ni skribis apude. Ĝis nun ni ne ricevis respondon nek ricevis la faman karton kvankam ni tamen tre legeble metis la adreson de la forsendinto. Tiu malfeliĉo nur dum momento ĵetis nubeton sur la vojaĝplezuro. Cetero foje en Renouchamps ni ĉion forgesis por fiksi nur unu sola ideo en nia kapo: "Kiam ni finfine atingos la supron de la vojo kondukante al urbo Spa?" Estis terure varma, vojo malboniga - granda escepto en la Ardenoj - kaj supreniranta konstante, konstante dum multaj kilometroj. Verdire ni ionete similis al punlaboristoj puŝante nia surŝaĝita biciklo kun grandega penado dum ke ŝvito gutfaletis de niaj vizaaĝoj. La vojo serpentas kaj zigzagas sed ombro nenie ĝin kovris. En tiaj momentoj certe neniu de ni ankoraŭ pensis pri "plezurvojaĝo tra la Ardenoj". Kvankam neniu esprimis siajn pensojn mi preskaŭ estas certa ke ĉiuj interne sopiris: "Ĉu pro tia laboro oni bezonis bicikli jam 600 klm. tra nia lando?" Feliĉe sur tere ĉio havas komencan kaj finon. Ankaŭ la malsatata supreniranta vojo de Renouchamps al Spa. La 6 lastaj klm. ĝis al tiu urbo estis facilaj kaj eblis al ni ripozi de la lacego. En la luksa Spa ni ionete rondbiciklis, aĉetis poŝtkartojn ilustritajn por forsendi al gefamilianoj, admiris la konstruaĵojn, statuojn, ktp., fine revenis dum kelkaj klm. sur la sama vojo por atingi la rivero Vesdre kiu ni sekvus ĝis post Nessonveaux. Ni kelkaj klm. antaŭ urbego Liège laŭ vojo kondukante al Juprelle, Wandre kaj Argenteau alvenis al nia celo por tiu tago: Visé.

En Pepinster ni plenigis niajn trinkujojn por la tagmanĝado dum voje. Aperau ekster la urbo laŭlonge de la Vesdre-rivero la aertubo de nia biciklo difektiĝis. Dum ke Fons kaj mi riparadis la virinoj daŭrigis la vojon serĉante taŭgan lokon laŭlonge de la ŝoseo, por pikniki. Riparado postulis nur kelkaj minutoj kaj baldaŭ oni bonapetite tagmanĝis en ombra loko sidante. Blanche tamen preskaŭ nenion manĝis; ŝi ionete estis malsaneta pro la terura varmego. Ĝi fakte forgesis menci ke jam de l'antantagmezo estis kvazaŭ tropika temperaturo kaj ju pli alvenis posttagmezo des pli terurege brilegis la suno. Tiu neratura varmo nin kaŭzus cetero dum la lastaj horoj de nia ĉi-taga ekskurso tre malagrablajn surprizojn.

Post du horoj de ripozo kaj dormado Blanche resaniĝis kaj ni daŭrigis la ekskurson. Certa momento mi rimarkis laŭlonge de la vojo belan statuan de la sankta Virgolino kaj la rokoj kiuj formis la fonon faris de la tutaĵo fotindan bildon. Mi haltis, fotografadis, sed resaltante sur la biciklo konstatis ke la tubo perdis la aeron. Pro la varmego la kaŭĉukaj pecoj cedis de la riparitaj lokoj. Oni bezonis meti unue la aertubo en akvo por malvarmigi ĝi. Nur tiam oni kapablis ripari. Dum riparado biciklisto preterpasis piede ĉar... ankaŭ li havis tubdefekton. Bonanime mi proponis por lin helpi. Post tiu tasko mi diris al Fons: "Nu certe oni ne plu havas malagrablajn ĉar ni faris "bonan agon". Eble ke ni ne faris la ago kun bona intenco ĉar post la "bona ago" ni ankoraŭ sesfoje devis ripari la aertubon. Verdire fakto por perdi la lasta ero de kuraĝo. En tiuj momentoj mi povis esti la valoron de bona amiko. Fons ĉiam helpis min kiel eble plej bone. Je la konenco de la preskaŭ senĉesajaertubdifektoj ni nur estis je distanco de 35 klm. de la junulgastejo de Visé. Ne plu eblas vojerari. Sekve ni konsilis al la virinoj daŭrigi ĝis al Visé, kaj jam prepari la vespermanĝo. Finfine (la kaŭzo sendube estis malpliigo de

la varmege) la riparado daŭre tenis. Tiam ni estis ankoraŭ 20 Km. de Visé kaj jam estis la 7.30 horo. Je la oka ekzakte ni alvenis al junulgastejo. Ni verdire kvazaŭ flugis dum tiuj lastaj 20 Km. kaj kiel akrobatoj trabiciklis la zigzagataj stratoj de la urbetoj sur nia vojo. Ni devas diri ke la vojo ĉian malsupreniris ĝis al Visé.

Post tiu lacega posttago feliĉe eblis al ni ĝui de refreŝiga bano en la junulgastejo. Poste na bonapetite lanĝegis. Por la unua fojo ke la virinoj nen preparis la manĝaĵojn ni devas konfesi ke ĝi estis en ordo kaj tre bon-gustis al ni ĉiuj.

Estis jam la nuna kiam la patrino de la gastejo nin avertis ke ni devas demandi la permeson al la "Komandantur" por tranokti en Visé. Kone ni prononis ĝis al la soldatoj kie oni donas la atestajn necesajn. Estis jam tute mal-hala reveninte kaj ni ionete vojevaris en la urbetoj sed tamen sufiĉe baldaŭ retrovis la junulgastejon.

Hodiaŭ ni farlastis la franclingvan landparton por enbici la provinco Lim-burgo. En urboj estas ĉian malfacila trovi la ekzaktan vojon al alia urbo. Ĉi precipe se oni ne estas en la ĉefstratoj. Ankaŭ ni eraris kaj kiam ni ĝin konstatis jam estis nur je kelkcent Km. de la belga-holanda landlimo. Ni re-venis kaj nun trabiciklis la Albert-Konalen kaj la Rozoriv-regen kaurj na Visé estas larĝeg. Ĉi tamen en Limburgo oni parolis la flandran lingvon la dialekte tamen estas preskaŭ nekomprenabl por ni bruĝanoj, precipe kiam la vilĝanoj rapide inter ili parolas.

(daŭrigita kaj finota)

(skribis por la revuo, L'ESPIRITISME roger)

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

SKRIBTALEVIKOJ DE NIAJ ĜEMELBROJ - HET SPIRITISME - verklaring der feiten:

A. Sugestie en zelfbedrog: Waar het er op aankomt een uitleg dezer fenomen-en te geven, loopen de meeningen der geleerden zeer uiteen. Er zijn er die beweren dat er volstrekt niets gebeurt. Die verschijnselen dienen volgens hen verklaard te worden door de suggestie-kracht der medie, die doen zien en hooren wat ze willen; ofwel door zelfbedrog of hallucinatie der aanwezigen zelf. Dus, volgens hen, zijn het verschijnselen die alleen in de verbeelding der aanwezigen bestaan, en die het gevolg zijn van den overspannen zenuwtoe-stand van het gewone klientsiel der spiritistische séances. Niemand zal loo-chenen dat die bewering allen grond van waarheid mist. Want, de zittingen worden in het duister gehouden, en... Le royaume des ombres est le paradis des visionnaires. Volgens het vrandsoortige der aangekondigde verschijnselen die gewoonlijk lang uitblijven, geraken de zenuwen in een staat van over-prikkeling, de gedachte alleen, dat geesten kunnen tusschenkomen is reeds angstwekkend genoeg voor sommigen, om ze te doen zien of hooren wat er in werkelijkheid niet is.

N.B.: sommigen trachten door suggestie en zelfbedrog de wonderen van het 3-vangelie te verklaren.)

Te veel geleerden hebben echter séances bijgewoond; daarom kunnen we niet aannemen dat die beide factoren alles zouden kunnen verklaren.

B. Bedrog: Lenigeen wil ook in die vrandsoortige verrichtingen niets an-ders zien dan behendig bedrog van vingerflugge goochelaars. Inderdaad kon het niet tegengesproken worden, dat een groot deel (minsters 80%) der verschijn-selen louter bedrog is. Ter staving:

In September 1888 vertelde Margareta Fox (onze van ouds bekende) in een in-terview, aan den opsteller van de New-York Herald, dat ze bedrog had ge-plaegd, zij en haar zuster hadden namelijk deze geheimzinnige geruchten ver-wekt door het kraken van hun tranvoetjes. Haar zuster verwerpt echter alle verantwoordelijkheid in die geschiedenis, en zij zelf herriep later deze uitspraak. Die zwendelarij wordt ook nog vergenakkelijkt door het "medium-nieke cabinet". Ten hoek der kamer wordt steeds afgesloten met een zwart gordijn, waarachter zich de geest materialiseert. Dit gordijn moet het ver-vloeden belatten van het penisprit door de zaal. Denkeliĉ dient die voer-hang meest, om een plaats af te sluiten waar het medium zich zijn geestesge-jaante kan antooveren, en waar het zich zijlings kan in terugtrekken, als er gevaar is voor ontdekking.

Achter dit gordijn staan ook allerlei benoodigheden, bloemvazen e.a., soms zelfs een piano, en altijd de mediumnische stoel, voor het medium in trance. In al die dingen kan men heel wat goochelarij verbergen. Zoo hield men uit de leuning - het zitstel had men eerst goed onderzocht - van den stoel van he medium Eldred, een heele serie pruiken en bearden, dertien meter fijne chi-neesche zijde, twee stukken zwarte stof, nalden, platte verkersolazen,

zelfs een renkfleschje; waarschijnlijk toiletartikelen voor de geesten die Eldred opriep, soms drie, vier tegelijk.

Op zulke zittingen moet men ook gewoonlijk elkaar de hand geven, dan golf t hun perisprit daardoor gemakkelijker, en soms hebben de geesten het noodig. Maar men kan ook de veronderstelling uiten, dat het is, om de aanwezigen het ingrijpen te beletten.

Doorgaans wordt er ook gezongen en muziek gemaakt, want de geesten worden gehinderd door wantrouwige gedachten, en om die af te leiden, is zang en muziek voorgeschreven; misschien is het om de controle min scherp te maken...

Ook moeten voor de séances de deelnemers beloven, niet in te grijpen, of op eeniger wijze storend op te treden. Het is ook gebeurd dat argwanende media personen die ze niet vertrouwden lieten uit de zaal verwijderen; dat is ook heel natuurlijk, want door hun scepticisme zouden ze de werking der geesten hinderen..

(wordt vervolgd - verzorgd door Sano André CLAYTS)

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

KIO ESTAS FRENOLOGIO ? - (daŭrigo kaj fino)

Ni ne eraru inter frenologio, fizionomio kaj fiziognomio. Fizionomio estas la esprimo de la vizaĝo. Fiziognomio estas la scienco de la esprimo de l'vizaĝo; la scienco pri la diversaj formoj de l'orelo, la okulo, de la nazo, ktp. kaj ilia esprimo. Frenologio estas la scienco de la rilatoj kiuj ekzistas inter la formoj de la kranio kaj iliaj korespondaj karakteroj. Certaj formoj de kranio aŭ certaj evoluoj de partoj de kranio montras pri la ekzistado de certaj korespondaj karakteroj. Estas tial ke Dr. Gall kapablis difini kelkajn karakterecojn de personoj de kiuj li palpis la kapon.

Dro Gall nem kaj disĉiploj de li desegnis skizon de kapo dividita en ± 35 regionoj kaj al ĉiu regiono ili lokigis specialan econ de l'karaktero. Oni ja scias ke diversaj kapablecoj de l'homoj kiel la kapableco de la vido, de la aŭdo, ktp. havas sian centron en la cerboj. Forigo de tiuj cerbopartoj alportas forigon de tiuj kapablecoj. Oni tamen rajtas dubi ĉu la 35 cerbopartoj de la disĉiploj de Gall havas vere tiun funkcion kiun ili atribuas al ili, kaj ĉu konsekvence la evoluo ĝis en la formo de la kranio de tiuj 35 cerbopartoj montras nepre certe pri la posedo de tiuj korespondaj karakterecoj. Ni ne nomos ĉiujn ilin. Se iu interesiĝas al tiu fako li legu la libron "Hoofd en Karakter" de Dro. Venimer. Ni nur menciuj ke en la fruntoparto de la cerbo estas lokita la inteligenteco. En la plej supra parto de la kapo lokigas la religio. En la supra malantaŭa parto estas la amo al fano kaj en la mal-supra malantaŭa sidas la sekspasio. La du flankaj partoj havas en si la emon al ĉero kaj posedo. En tiuj kvin partoj estas ankaŭ ecoj kiuj havas iamaniere rilaton al la supre nomitaj ecoj sed ĉiuj havas sian propran bona difinitan lokon, ĉi tiu laŭ la teoro de Gall. Ekzemplo la supra parto kiu estas karakterizita de religio havas ankaŭ fanatismen, idealismen, emon admirii ktp. (sed, mi rediris, ĉiu en sia aparta loketo, laŭ Gall). Alia ekzemplo: la supra malantaŭa parto havas ankaŭ energion, eltenkapablon, vantecon ktp. La malantaŭa sed malsupra parto havas preter la seksinstinkton ankaŭ la familioinstinkton, hejmecon, amon al patrujo, ktp. Oni faris alian interesan provon. Oni ja scias ke la diversaj rasoj inter si malsimilas ne nur per korpaj kaj kapaj formoj sed ankaŭ per psikologiaj ecoj. Nu oni klopodis trovi ĉu la rasaj psikologiaj diversecoj korespondis al ilia krania diverseco. Kaj oni venis al kelkaj pozitivaj jesaj rezultatoj. Mi diris: kelkaj rezultatoj kaj ne: nepraj leĝoj. Ĉar korpaj kaj psikologiaj ecoj povas herediĝi tute sendepende unu de la alia. Do povas okazi ke homo kun korpaj simleco al unu raso havas karakteron ne similan, al tiu raso sed similan al tute alia raso. Tamen, ĝenerale, ne ĉiam, tie korpaj kaj tia kranio korespondas pli-malpli ĝuste al tia karaktero. Jen la unu nur leĝo kiun oni rajtas dekreti en tiu ĉi fako.

Ekz.: la norda raso havas ĝenerale longan altan kranion kun tre forte evoluiginta malantaŭa parto. El tio sekvas, laŭ tio kion ni jam lernis, ke la norda raso akcelas heronjn farojn kaj kreaŭ laboron kaj ke ĝi posedas, por efektiviĝi tion, fortan volon. La alpina raso havas tute la malon kaj en la formo de la kranio kaj en la temperamento. Ni ne daŭrigas. Ni ne volas doni kompletan priskribon pri rasoj. La celo nur estis atentigi pri novaj trovoj en relativa juna scienco kaj enkonduki en tiu fako de la scienco.

(verkis por la revuo Drs. Fernad ROOSE)

XXXXXXXXXXXXXXXXXX